

“Det er ikke kun fødevarepriseres skyld”

DEBATINDLÆG

JANUAR 2026

Stigende fødevarepriser presser især husholdninger med lave indkomster, men udviklingen i købekraft hænger også tæt sammen med den politiske regulering af overførselsindkomster.

Skrevet af Jesper Kühl, chefanalytiker og Mille Bjørk, analysechef, ROCKWOOL Fonden

Debatindlægget blev bragt i Børsen d. 8. januar 2026.

I statsministerens nytårstale fyldte de stigende fødevarepriser en del. Budskabet var klart: Det er blevet for dyrt at handle, og det rammer især dem, der i forvejen har mindst.

Men den ringere købekraft er dog også et resultat af politiske beslutninger. For husholdninger, der modtager overførselsindkomster, skyldes den lavere købekraft ikke kun, at varerne er blevet dyrere, men også at deres indkomster ikke er fulgt med resten af samfundets.

Prisstigninger på dagligvarer rammer hårdest blandt lavindkomstgrupper, hvor statsministeren fremhæver pensionister uden større opsparing, arbejdsløse og lavindkomstfamilier. Stigende fødevarepriser i sig selv er dog ikke nødvendigvis den fulde forklaring på de økonomiske udfordringer, som nogle af disse grupper oplever.

For personer med overførselsindkomster, f.eks. dagpenge, kontanthjælp og førtidspension, er en politisk besluttet regulering en af årsagerne bag den markant svagere indkomstudvikling.

Overførselsindkomster i Danmark reguleres årligt, så de stiger, når de private lønninger stiger, men med en forsinkelse på to år. For de fleste udbetalte ydelser – dog ikke folkepensionen – sker reguleringen dog med en lavere sats. Den lavere sats betyder, at indkomstforskellen mellem dem på arbejdsmarkedet, og dem udenfor, gradvist bliver større.

Købekraften halter

En del af den lavere købekraft kan også tilskrives den såkaldte 'mindreregulering', som fra 2016 til 2023 indførte en yderligere reduktion af stigningstakten. Reduceringerne var i nogle tilfælde ret store, og derfor spiller mindrereguleringen en væsentlig rolle for den nuværende lavere købekraft blandt mange på overførselsindkomst.

I en nylig analyse fra ROCKWOOL Fonden viser vi, at store grupper af modtagere af overførselsindkomster i den arbejdsdygtige alder (således ikke folkepensionister) først forventes at have genvundet deres tabte købekraft i 2029 ift. 2020 lige før de store prisstigninger.

Medio 2025 var satser for dagpenge, kontanthjælp, efterløn, førtidspension m.v., korrigeret for den generelle udvikling af forbrugerpriserne 5,9 pct. lavere end i 2020.

Til sammenligning har lønmodtagere i den private sektor siden 2023 opnået en række markante lønstigninger og havde allerede i 2024 mere end indhentet deres tabte købekraft ift. 2020.

De økonomiske udfordringer for disse grupper er således ikke alene et resultat af midlertidige prisstigninger, men skyldes også en strukturel forskel i indkomstudviklingen. Midlertidige kompensationer, som f.eks. den foreslået fødevarecheck, kan muligvis på kort sigt afbøde udfordringen. Men det alene vil ikke betyde, at udviklingen i overførselsindkomster kommer på niveau med lønudviklingen.

Debatten om stigende fødevarepriser risikerer således at overse en central pointe: For mange økonomisk udfordrede husholdninger, der helt eller delvist modtager overførselsindkomster, handler udfordringen om forringet købekraft ikke kun om, at varerne er blevet dyrere, men også om at deres indkomster ikke er fulgt med resten af samfundets.

Relevante medarbejdere

Jesper Kühl
Chefanalytiker

jk@rff.dk

+45 5074 0414

ARBEJDSMARKED OG BESKÆFTIGELSE

Mille Bjørk
Analysechef

mbj@rff.dk

+45 28185823

SKOLE OG UDDANNELSE

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden

Vidensoverblik fra ROCKWOOL Fonden (ISSN 1396-1217) udgives for at informere offentligheden om resultaterne af den løbende forskning.

Vidensoverblikket er ikke ophavsretligt beskyttet og må frit citeres eller kopieres med fornøden kildeangivelse.

Du kan se andre udgivelser på:

<https://www.rockwoolfonden.dk/udgivelser>